

H - Observatie voorleesgedrag van ouders (0-6 jaar)

<i>naam</i>	H – Observatie voorleesgedrag van ouders (0-6 jaar)
<i>doel evaluatie</i>	Inzicht verkrijgen in het voorleesgedrag van ouders en in de routines rond het voorlezen met het oog op de algemene doelstelling (3) van Boekenpret, het verhogen van de kwaliteit van de interacties tussen opvoeder en kind.
<i>in te vullen door</i>	buurtmoeder/ wijkverpleegkundige/ bibliotheekmedewerker
<i>type instrument</i>	observatie-instrument
<i>moment van afname</i>	Periodiek, te beginnen ongeveer vier maanden na de start met Boekenpret en dan vier maanden later opnieuw. Minimaal twee keer per schooljaar.
<i>werkwijze</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De ouder gaat voorlezen aan het kind; • de observator registreert wat hij/ zij ziet, met behulp van het observatie-instrument (hoofdzakelijk aankruisen wat er gebeurt en turven hoe vaak iets voorkomt); • na het voorlezen worden de belangrijkste observaties (kort) nabesproken met de ouder.
<i>benodigde tijd</i>	Afhankelijk van duur van de activiteiten voor het voorlezen, het voorlezen en eventuele activiteiten na het voorlezen
<i>opmerkingen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Bij het observatie-instrument is een aparte instructie opgenomen voor de observator. • Voor het voorlezen van baby's (0-2) zijn bij vraag 8, 9 en 11 sommige van de genoemde activiteiten niet van toepassing. Die zijn met een * gemarkeerd. In een enkel geval zullen die activiteiten zelfs niet te verwachten zijn bij het voorlezen aan peuters.

Evaluatie-instrumentarium Boekenpret

Anke Herder
Jan Berenst

**Observatie voorleesgedrag
van ouders (0-6 jaar)**

Observatie voorleesgedrag van ouders

INSTRUCTIE

- Ga op een plek zitten waar u de ouder en het kind goed kunt zien. Zorg er wel voor dat u een beetje op de achtergrond bent. Als u al te duidelijk zichtbaar bent (bijvoorbeeld als u vóór de ouder gaat zitten), leidt dat de ouder misschien af. Het beste is om opzij van ouder en kind te gaan zitten.
  - Kijk de ouder of het kind niet aan tijdens het observeren.
  - Vertel de ouder vooraf dat hij/ zij gewoon moet voorlezen zoals hij/ zij dat altijd doet.
  - Probeer de ouder zo nodig op zijn/ haar gemak te stellen. Maak bijvoorbeeld duidelijk dat u niet komt om hem/haar te beoordelen (te kijken of hij/ zij het wel goed doet), maar dat u komt om te kijken hoe het voorlezen zelf nu gaat. Geef ook aan dat de ouder na afloop natuurlijk vragen kan stellen over het voorlezen.
  - Zorg dat u een horloge of een klok kunt gebruiken.
  - Zet bij meerkeuzevragen kruisjes in het hokje van het juiste antwoord.
  - Wanneer wordt gevraagd 'hoe vaak' iets voorkomt, turft u met streepjes het aantal: $\backslash /$ ||
- Vertel *na afloop van de observatie* kort aan de ouder wat u gezien hebt. Wees enthousiast en vertel wat goed ging. Gebruik zinnestjes als: "Ik vind het heel goed dat je ..." of: "Ik zie dat je nu ook al ...; heb je ook gemerkt hoe leuk je kind dat vindt?".
- Als er dingen zijn die nog niet zo goed gaan, kunt u dat aangrijpen om te bespreken wat verder verbeterd kan worden. Zeg nooit dat een ouder iets (nog) fout doet, maar vertel wat een ouder nog zou kunnen verbeteren. Vertel ook hoe hij/ zij dat kan doen. Geef tips waar de ouder iets mee kan. Gebruik bijvoorbeeld zinnestjes als: "Misschien kun je de volgende keer nog iets vaker plaatjes aanwijzen", of: "Ik heb gezien dat je na het voorlezen zelf nog even doorpraat over het verhaaltje en de plaatjes bekijkt. Dat gaat hartstikke goed. Misschien is ook het leuk om de volgende keer een paar vragen te stellen aan je kind (bijvoorbeeld over ...)", etcetera.

Vul vooraf de volgende gegevens in:

Datum: .....dag ..... - ..... - .....

Ingevuld door: .....

Naam kind: .....

Leeftijd: ..... jaar en ..... maanden

Wanneer is het gezin gestart met Boekenpret?

maand: .....jaar: .....

Heeft de ouder meegedaan aan een oudercursus?

ja, namelijk: .....

nee

Heeft de ouder een kijkmoment bezocht?

ja, datum: .....

nee

Observatie voorleesgedrag van ouders

- voordat het voorlezen begint -

Noteer de tijd:

Tijd: .....uur ..... minuten

1. Laat het kind zelf merken dat het graag voorgelezen wil worden?
  - ja, want: .....
  - nee
2. Zijn de Boekenpretmaterialen goed te zien in de kamer?
  - ja
  - nee
3. Gebruikt de ouder een (vaste) manier om de aandacht van het kind te krijgen (bijvoorbeeld zingen)?
  - ja, namelijk: .....
  - nee
4. Wie kiest het boek uit?
  - de ouder
  - samen
  - het kind
 Welk boek? .....
5. Hoe zitten ze?
  - naast elkaar
  - het kind zit op schoot bij de ouder
  - anders, namelijk: .....
6. Wordt het voorlezen voorbereid?
  - NEE**, de ouder begint direct met voorlezen.
  - JA**, de ouder (*kruis aan wat je ziet; bij het voorlezen aan baby's zijn sommige van de genoemde mogelijkheden niet relevant. Die zijn met een * gemarkeerd.*):
    - laat het boek zien
    - praat over
      - plaatjes op/in het boek
      - het onderwerp of de hoofdpersoon van het verhaal
      - * wat het kind al/ nog van het boek weet
      - * wat het kind verwacht van het boek/ de gebeurtenissen
      - * eigenschappen van een boek/ schriftkenmerken
    - * legt vast kernwoorden in het verhaal uit
    - legt een verbinding met wat het kind zelf meegemaakt heeft
    - maakt het kind nieuwsgierig/voert de spanning op (eventueel met voorwerpen/geluiden)

	Gespannen				heel w arm
7. Hoe is de sfeer?	--	-	±	+	++
	Weinig interesse				erg betrokken
8. Hoe is de aandacht van het kind?	--	-	±	+	++

- tijdens het voorlezen -

Noteer de tijd:

Tijd: .....uur ..... minuten

9. Wat gebeurt er tijdens het voorlezen?

9a. Wat doet de ouder?

Kruis aan wat u ziet en turf vervolgens hoe vaak de actie voorkomt.
(N.B. Ook hier zijn sommige van de genoemde acties bij het voorlezen aan baby's niet relevant. Ook die zijn gemarkeerd met een *.)

9b. Hoe reageert het kind?

Actie:	Hoe vaak?	(+ eventuele opmerkingen)	😊	😐	😞
☐ gebruikt 'stemmetjes'					
☐ maakt geluiden bij het verhaal					
☐ gebruikt mimiek (gezicht)					
☐ maakt bewegingen					
☐ gebruikt voorwerpen					
☐ wijst een plaatje aan					
☐ * voert een gesprekje over					
☐ * een plaatje					
☐ * de gebeurtenissen					
☐ * eigen belevenissen					
☐ * gevoelens n.a.v. het verhaal					
☐ * laat het kind zelf 'voorlezen'					
☐ laat het kind bladeren					
☐ vertelt verhaal in eigen woorden					
☐ past woordkeuze aan					
☐ geeft extra uitleg bij het verhaal					
☐ voegt zelf iets toe a/h verhaal					

10. Hoe is de sfeer?	gespannen --	-	±	+	heel w arm ++
11. Hoe is de aandacht van het kind?	Weinig interesse --	-	±	+	erg betrokken ++
12. Hoe reageert de ouder op signalen en initiatieven van het kind?	Weinig stimulerend --	-	±	+	Geïnteresseerd ++
13. Heeft de ouder zelf plezier in het voorlezen?	Niet veel --	-	±	+	heel veel ++

14. Zijn er 'storende factoren' tijdens het voorlezen?

nee

ja, namelijk: de radio

de televisie

anders, namelijk: .....

- na het voorlezen -

Noteer de tijd:

Tijd: .....uur ..... minuten
----

15. Wat gebeurt er na het voorlezen?
Kruis aan: wat er gebeurt en wie het doet (de ouder, het kind, of samen). Sommige activiteiten zijn niet te verwachten bij het voorlezen aan baby's. Die activiteiten zijn gemarkeerd met een *.

15A Wat?	15B Wie?		
	ouder	kind	samen
☐ het verhaal opnieuw lezen			
☐ * napraten (over het verhaaltje)			
☐ een liedje zingen			
☐ het verhaal naspelen/iets nadoen			
☐ * knutselen			
☐ een spelletje doen			
☐ * het boekje opruimen			

16. Stelt de ouder veel vragen aan het kind?	helemaal niet				heel veel
	--	-	±	+	++
17. Hoe reageert de ouder op antwoorden van het kind?	nauw elijks				accepterend
	--	-	±	+	++
18. Hoe is de sfeer?	gespannen				heel w arm
	--	-	±	+	++
19. Hoe is de aandacht van het kind?	Weinig betrokken				erg betrokken
	--	-	±	+	++

Noteer de eindtijd:

 Eindtijd: .... uur

Overige opmerkingen

.....

.....

.....

.....